

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC LÒNG YÊU NƯỚC TRONG DẠY HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP

Trần Văn Điền* và Tiêu Thanh Sang

Khoa Giáo dục thể chất - Giáo dục Quốc phòng và An ninh,

Trường Đại học Đồng Tháp, Việt Nam

**Tác giả liên hệ: diendhdt@gmail.com*

Lịch sử bài báo

Ngày nhận: 3/3/2020; Ngày nhận chỉnh sửa: 16/4/2020; Ngày duyệt đăng: 26/4/2020

Tóm tắt

Thông qua phương pháp điều tra, khảo sát 300 sinh viên học môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh tại Trường Đại học Đồng Tháp, nghiên cứu đã tìm hiểu và đánh giá thực trạng về nội dung, phương pháp giảng dạy, thái độ và khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ GV bộ môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh; nhận thức của sinh viên về lòng yêu nước; về hoạt động giáo dục lòng yêu nước cho sinh viên tại Trường Đại học Đồng Tháp. Từ đó, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp cơ bản góp phần nâng cao chất lượng giáo dục lòng yêu nước cho sinh viên thông qua hoạt động dạy học Giáo dục Quốc phòng và An ninh trong thời gian tới.

Từ khóa: *An ninh, giáo dục lòng yêu nước, quốc phòng, Trường Đại học Đồng Tháp.*

REALITY AND SOLUTION FOR EDUCATING PATRIOTISM IN TEACHING NATIONAL DEFENSE AND SECURITY FOR STUDENTS AT DONG THAP UNIVERSITY

Tran Van Dien* and Tieu Thanh Sang

Department of Physical Education - National Security and Defense Education,

Dong Thap University, Vietnam

**Corresponding author: diendhdt@gmail.com*

Article history

Received: 23/3/2020; Received in revised form: 16/4/2020; Accepted: 26/4/2020

Abstract

Surveying 300 students taking the subject of National Defense and Security Education at Dong Thap University, this paper presents the current contents, teaching techniques, attitudes and ability to apply information technology among the faculty of National Defense Security Education as well as the students' awareness of patriotism and activities for educating students' patriotism at Dong Thap University. Thereby, the paper proposes fundamental solutions to enhance the quality of patriotism education for students at Dong Thap University in teaching National Defense and Security Education in the future.

Keywords: *Dong Thap University, defense, educating patriotism, security.*

DOI: <https://doi.org/10.52714/dthu.9.6.2020.833>

Trích dẫn: Trần, V. Đ., & Tiêu, T. S. (2020). Thực trạng và giải pháp giáo dục lòng yêu nước trong dạy học giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên Trường Đại học Đồng Tháp. *Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp*, 9(6), 82-91. <https://doi.org/10.52714/dthu.9.6.2020.833>.

1. Đặt vấn đề

Sinh viên (SV) có vai trò quan trọng đối với sự phát triển xã hội, là lực lượng lao động nòng cốt xây dựng đất nước trong thời đại khoa học công nghệ, thời đại toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế.

Khi học tập trên giảng đường đại học là quãng thời gian giúp SV tích lũy kiến thức, kinh nghiệm, phương pháp tư duy, rèn luyện phẩm chất đạo đức và bản lĩnh chính trị. Từ điểm xuất phát này, họ sẽ trưởng thành và chuẩn bị nền tảng vững chắc cho hành trình thích nghi với đời sống xã hội sau khi ra trường. Được lớn lên trong bối cảnh đất nước đang đổi mới, được Đảng, Nhà nước, nhà trường, xã hội và gia đình quan tâm nuôi dạy, được thừa hưởng một truyền thống văn hoá dân tộc lâu đời, truyền thống cách mạng oanh liệt, đa phần SV ý thức được sự may mắn, cơ hội và trách nhiệm, hăng hái học tập phấn đấu trở thành những người lao động có trí tuệ, sáng tạo để có được cuộc sống tốt đẹp cho bản thân, gia đình, xã hội và đồng thời góp một phần sức lực của mình dựng xây đất nước vươn lên hùng mạnh.

Tuy nhiên, thực tế hiện nay cho thấy còn một bộ phận SV sống thiếu niềm tin, phai nhạt lí tưởng, chạy theo lối sống cá nhân, thực dụng, đua đòi, sa vào tệ nạn xã hội, tiếp thu thiếu chọn lọc lối sống từ bên ngoài... những biểu hiện trên đã và đang tác động tiêu cực đến việc đào tạo, sử dụng nguồn nhân lực trẻ và đầy sức mạnh này (Đoàn, 2004).

Để phát huy tính tích cực và điều chỉnh những lệch lạc trong suy nghĩ, hành động của SV, hơn lúc nào hết, toàn Đảng, toàn hệ thống chính trị, toàn xã hội ngoài việc chăm lo giáo dục tri thức, chuyên môn, phải hết sức quan tâm giáo dục đạo đức cách mạng, giáo dục lòng yêu nước cho SV. Đại hội X của Đảng ta chủ trương phải “coi trọng bồi dưỡng cho học sinh, SV khát vọng mãnh liệt xây dựng đất nước giàu mạnh, gắn liền lập nghiệp của bản thân với tương lai của cộng đồng, dân tộc, trau dồi cho học sinh, SV bản lĩnh, phẩm chất và lối sống của thế hệ

trẻ Việt Nam hiện đại” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2006).

Như vậy, theo quan điểm của Đảng, việc học giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP-AN) của SV ở các trường đại học không chỉ đơn thuần là biết các động tác quân sự, chiến đấu, mà sâu xa hơn đó chính là phải nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm đối với nhiệm vụ quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc.

Có thể thấy rõ trong thời gian qua, công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp đã được đẩy mạnh và triển khai đa dạng cả về nội dung, phương pháp, hình thức thông qua việc lồng ghép vào chương trình học tập các môn chính trị, hoạt động Đoàn Hội. Nhờ đó, đã đem lại động thái tích cực trong việc giáo dục, nâng cao tinh thần yêu nước cho SV. Tuy nhiên, công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV thông qua hoạt động dạy học môn GDQP-AN chưa được chú trọng đúng mức, từ đó chưa mang lại hiệu quả thiết thực. Thực tế này đã dẫn đến một bộ phận SV không nhận thức rõ được lòng tự hào, tự tôn dân tộc; mơ hồ về ý thức, trách nhiệm bản thân đối với việc tăng cường quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc; hoặc không hiểu đầy đủ nội hàm nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc; nhận thức sai lệch về vai trò lãnh đạo của Đảng dẫn đến sự suy giảm nhận thức về giá trị truyền thống của tinh thần yêu nước, yêu dân tộc.

Xuất phát từ những lý do trên, nghiên cứu “Thực trạng và giải pháp giáo dục lòng yêu nước trong dạy học GDQP-AN cho SV Trường Đại học Đồng Tháp” trở nên cấp thiết nhằm nâng cao nhận thức về lòng yêu nước của SV.

- Mục tiêu nghiên cứu: Trên cơ sở tìm hiểu và phân tích thực trạng giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp trong dạy học GDQP-AN, nhóm tác giả đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục truyền thống tinh thần yêu nước cho SV thông qua hoạt động dạy học môn GDQP-AN trong thời gian tới.

- Phương pháp nghiên cứu:

Phương pháp phân tích tài liệu: Tổng hợp, phân tích các công trình nghiên cứu về giá trị văn hóa, các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam, giá trị lòng yêu nước; giáo dục truyền thống yêu nước cho học sinh, SV... để làm cơ sở lý luận của đề tài nghiên cứu.

Phương pháp điều tra xã hội học: Chọn mẫu ngẫu nhiên 300 SV học môn GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp, phỏng vấn thông qua thiết kế phiếu khảo sát. Nguồn thông tin thu thập từ phương pháp này được sử dụng làm tư liệu chính cho quá trình phân tích. Toàn bộ dữ liệu thu thập được xử lý bằng Excel.

Phương pháp quan sát: Chúng tôi tiến hành quan sát SV học môn GDQP-AN trong quá trình học tập, rèn luyện, giao tiếp ứng xử... để hiểu biết thêm về thái độ của SV đối với lòng yêu nước.

- Khách thể nghiên cứu: SV Trường Đại học

Đồng Tháp.

- Đối tượng khảo sát: 300 SV học môn GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp.

- Thời gian nghiên cứu: Học kỳ 1, năm học 2019-2020.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Thực trạng

2.1.1. Thực trạng về nội dung, phương pháp, thái độ và khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên (GV) bộ môn GDQP-AN

Để đánh giá được thực trạng về nội dung, phương pháp, thái độ và khả năng ứng dụng công nghệ thông tin của đội ngũ GV bộ môn GDQP-AN, nghiên cứu tiến hành khảo sát 300 SV học môn GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp. Kết quả phản hồi của SV được trình bày ở Bảng 1.

Bảng 1. Đánh giá nội dung, phương pháp, thái độ và khả năng ứng dụng công nghệ thông tin của đội ngũ GV bộ môn GDQP-AN

TT	Nội dung đánh giá	Mức độ đánh giá (%)		
		Rất hài lòng	Tương đối hài lòng	Không hài lòng
1	Nội dung giảng dạy	73,33	20	6,67
2	Phương pháp giảng dạy	68	26	6
3	Thái độ giảng dạy	86,67	10	3,33
4	Khả năng ứng dụng công nghệ thông tin	65,67	26,67	7,66

Qua kết quả Bảng 1 cho thấy:

- Về nội dung giảng dạy: Có 73,33% SV được khảo sát cho rằng “rất hài lòng” với nội dung giảng dạy của GV; nội dung bám sát với chương trình cũng như giáo trình, tài liệu tham khảo, liên hệ, vận dụng sát với thực tiễn đất nước, thực tế của cơ quan, đơn vị. Bên cạnh đó, có 20% SV được khảo sát đưa ra ý kiến rằng nội dung giảng dạy của GV đạt mức “tương đối hài lòng”, 6,67% cho rằng “không hài lòng” với nội dung giảng dạy của GV.

Có thể nhận thấy rằng, về nội dung giảng dạy của GV GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp có kết quả tốt, GV nắm vững được kiến thức chuyên môn, khả năng vận dụng kiến thức mới

vào từng bài giảng tương đối phong phú, kích thích quá trình học tập của SV. Qua khảo sát về nội dung giảng dạy, có thể thấy rằng chất lượng của đội ngũ GV GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp đảm bảo các yêu cầu đặt ra, đặc biệt là các tiêu chí khung đánh giá năng lực của GV. Tuy nhiên, qua khảo sát, 20% SV cho rằng nội dung giảng dạy của GV chỉ đạt ở mức “tương đối hài lòng” và 6,67% “không hài lòng”, đây là vấn đề cần được quan tâm để có những giải pháp đổi mới nội dung giảng dạy phù hợp và hiệu quả hơn, góp phần vào việc nâng cao chất lượng của đội ngũ GV GDQP-AN hiện nay.

- Về phương pháp giảng dạy của GV GDQP-AN, qua khảo sát đã thu được kết quả như sau: có

68% SV cho rằng phương pháp giảng dạy rất hài lòng. Điều này cho thấy, phần lớn SV được hỏi đều đánh giá cao về phương pháp giảng dạy của GV, hình thức, phương pháp hấp dẫn, lôi cuốn không nhàm chán, tạo tính tích cực chủ động cho SV trong quá trình học tập, trao đổi và thảo luận những nội dung liên quan đến nội dung học tập, đây là tín hiệu tích cực cần được duy trì và phát huy hơn nữa để phương pháp giảng dạy ngày càng hoàn thiện, đa dạng và phong phú hơn, góp phần nâng cao chất lượng của đội ngũ GV. Tuy nhiên, khảo sát về vấn đề này, có tới 26% SV “tương đối hài lòng” với phương pháp giảng dạy và 6% SV “không hài lòng” phương pháp giảng dạy của GV. Đây là tỉ lệ khá cao SV chưa thực sự hài lòng về phương pháp giảng dạy của GV đối với môn học liên quan đến giáo dục lòng yêu nước này. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến mức đánh giá này như cơ sở vật chất, môi trường học tập, nhưng trọng tâm vẫn chính là chất lượng của đội ngũ GV. Do đó, cần có những giải pháp kịp thời để đổi mới phương pháp giảng dạy phù hợp hơn, đa dạng, phong phú, sinh động và lôi cuốn SV học tập.

- Về “thái độ giảng dạy” của GV: có 86,67% SV được hỏi “rất hài lòng”, 10% SV cho rằng “tương đối hài lòng” và 3,33% SV “không hài lòng”. Có thể khẳng định rằng, thái độ giảng dạy của GV đối với môn học GDQP-AN và đối với SV là hết sức quan trọng, là yếu tố hàng đầu cho sự thành công hay thất bại của vấn đề này. Thái độ của GV được thể hiện qua những nội dung như: “nghiêm túc trong giảng dạy, thực hiện đúng giờ giấc lên lớp và xuống lớp, chuẩn bị nội dung giảng dạy chu đáo”, “bày tỏ niềm vui và sự thoải mái với người học trong quá trình giảng dạy, tôn trọng ý kiến của SV”, “luôn hòa nhã và tiếp thu ý kiến đóng góp từ SV”...; đó chính là những điều mà mỗi GV đều cần thiết và vận dụng tối đa. Thái độ giảng dạy là nhân tố quyết định để nâng cao chất lượng đội ngũ GV. Nhìn vào kết quả khảo sát, có thể đưa ra nhận định rằng, đại đa số SV cho rằng, GV giảng dạy các học phần GDQP-AN đều chuẩn mực, nghiêm túc, tôn trọng và giúp

đỡ SV hình thành kỹ năng tư duy trong học tập, đây là điểm mạnh cần được các GV nhân rộng. Tuy nhiên, một bộ phận nhỏ SV (3,33%), không hài lòng với thái độ giảng dạy của GV. Đây là hạn chế cần được khắc phục kịp thời, đưa ra các giải pháp hiệu quả.

- Về khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của GV: có 65,67% SV cho rằng “rất hài lòng”, 26,67% cho rằng “tương đối hài lòng” và 7,66% SV “không hài lòng” với khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong các bài giảng điện tử của GV. Với kết quả khảo sát như trên, có thể thấy rằng, đa số SV cho rằng GV đáp ứng được yêu cầu khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy như bài giảng điện tử, trình chiếu video, trò chơi kiến thức, xemina..., thu hút sự chú ý và tạo hứng khởi trong quá trình học tập cho SV, đây là nội dung rất được quan tâm, chú trọng trong dạy học hiện đại ngày nay.

Sự tác động của khoa học công nghệ tạo ra thời cơ lớn bằng việc ứng dụng những cái mới giúp GV thuận lợi hơn trong quá trình soạn bài giảng, làm phong phú bài giảng giúp SV tiếp thu kiến thức nhanh hơn. Tuy nhiên cũng tạo ra những thách thức không nhỏ đó chính là việc tiếp cận luồng thông tin từ mạng internet, các trang mạng xã hội như facebook, zalo..., dẫn đến một bộ phận SV nhận thức và có suy nghĩ lệch lạc, không có ý chí, thiếu niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước. Chính điều này càng khẳng định vai trò của đội ngũ GV GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp làm công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV hiện nay. Với kết quả khảo sát trên cho thấy, mức độ hài lòng của SV chưa thực sự cao, có thể do nhiều yếu tố khách quan tác động, nhưng đây là vấn đề cần được nghiên cứu và đưa ra các giải pháp thích hợp.

- Về vai trò của GV GDQP-AN trong công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp: có 93,33% SV được hỏi cho rằng vai trò của GV là “đặc biệt quan trọng”, 6,67% SV được hỏi nhận định vai trò của GV là “quan

trọng”. Qua đây, khẳng định rằng, GV GDQP-AN là chủ thể đóng vai trò trung tâm trong hoạt động giáo dục lòng yêu nước cho SV.

Qua kết quả khảo sát trên, có thể khẳng định chất lượng của đội ngũ GV GDQP-AN tại Trường Đại học Đồng Tháp đảm bảo đủ điều kiện làm tốt công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV hiện nay, khẳng định vai trò là chủ thể truyền đạt kiến thức cho SV, là chủ thể đóng vai trò trung tâm trong công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV

Bảng 2. Đánh giá nhận thức về lòng yêu nước của SV Trường Đại học Đồng Tháp

TT	Nội dung đánh giá	Mức độ đánh giá (%)		
		Rất quan trọng	Bình thường	Không quan trọng
1	Tầm quan trọng của công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV	83,33	13,34	3,33

Khi khảo sát về tầm quan trọng của công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV hiện nay. Kết quả ở Bảng 2 cho thấy: có 83,33% SV được hỏi cho rằng “rất quan trọng”, 13,34% SV cho rằng “bình thường” và 3,33% SV đưa ra ý kiến là “không quan trọng”. Như vậy có thể thấy rằng, từ kết quả khảo sát 300 SV, nhận thấy thực trạng hiện nay, đa số SV cho rằng công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV là “rất quan trọng”, chứng tỏ nhận thức của SV về vấn đề này là rất cao, SV xác định được vai trò, nghĩa vụ và trách nhiệm đối với đất nước, họ rất cần được trang bị những kiến thức và kỹ năng để nâng cao lý tưởng cách mạng, đạo đức, chủ nghĩa yêu nước. Đây là thuận lợi lớn để chủ thể có những hình thức, phương pháp giáo dục lòng yêu nước cho SV nhằm phát huy tối đa thế mạnh và nhiệt huyết và bản lĩnh của SV hiện nay. Bên cạnh đó, một số SV được hỏi cho rằng tầm quan trọng của công tác giáo dục lòng yêu nước là bình thường, thậm chí là không quan trọng đối với SV hiện nay. Đây là vấn đề mà các chủ thể giáo dục cần quan tâm, tìm ra những nguyên nhân, hạn chế trong công tác giáo dục lòng yêu nước trong thời gian qua.

hiện nay. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, còn bộc lộ một vài hạn chế của đội ngũ GV, vì thế mà việc nâng cao chất lượng của đội ngũ GV GDQP-AN là vô cùng cần thiết.

2.1.2. Thực trạng về nhận thức của SV về lòng yêu nước

Để đánh giá được thực trạng về nhận thức của SV về lòng yêu nước, nghiên cứu tiến hành phỏng vấn bằng bảng hỏi với 300 SV. Kết quả phản hồi của SV được trình bày ở Bảng 2.

2.1.3. Thực trạng hoạt động giáo dục lòng yêu nước cho SV tại Trường Đại học Đồng Tháp

Ngoài việc nâng cao chất lượng giáo dục lòng yêu nước trong mỗi tiết dạy của GV, Nhà trường luôn chú trọng tới quá trình giáo dục lòng yêu nước cho SV bằng việc tổ chức thường niên các hội thi như Olympic các môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh với những chủ đề đa dạng và mang tính thời sự, gắn với những sự kiện quan trọng của đất nước và nhà trường, khuyến khích SV tham gia vào các cuộc thi như “Ánh sáng soi đường” do Trung ương đoàn thanh niên tổ chức, các cuộc thi về kể chuyện về tấm gương đạo đức Bác Hồ, nghiệp vụ sư phạm hàng năm, phần đông các em SV tham gia nhiệt tình và đạt kết quả cao qua mỗi kỳ thi.

Nhằm khơi dậy tính tích cực, chủ động của SV trong các hoạt động ngoại khóa, giúp các em sống có mục đích, lý tưởng và quan tâm tới các vấn đề chính trị - xã hội của đất nước cũng như các hoạt động giúp ích cho cộng đồng, thể hiện tình cảm sẻ chia giữa con người với con người, Nhà trường luôn tạo điều kiện cho SV tìm hiểu về lòng yêu nước thông qua các buổi tham quan thực tế vào các bảo tàng, di tích lịch sử, các địa danh gắn liền với quá trình dựng nước và giữ

nước của dân tộc để nhằm truyền tải kiến thức thực tế, giúp các em có cái nhìn khách quan hơn về các kiến thức đã học trên giảng đường, từ đó tăng thêm tình yêu quê hương đất nước, nâng cao bản lĩnh chính trị vững vàng và trau dồi kiến thức cho bản thân, hiểu rõ bản chất của quá trình giáo dục lòng yêu nước cho SV và có ý thức tham gia vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đoàn thanh niên cũng đóng một vai trò hết sức quan trọng trong quá trình giáo dục lòng yêu nước cho SV, chính vì vậy, hiện nay tổ chức đoàn phối hợp với nhà trường tổ chức các buổi tọa đàm về các vấn đề chính trị - xã hội, giúp SV có hiểu biết và nhận định đúng đắn trước các thông tin sai lệch hiện nay, giúp cho các em biết và phòng tránh trước những âm mưu của các thế lực thù địch. Đoàn thanh niên cũng đưa ra các hoạt động với nhiều hình thức và nội dung phong phú, thu hút SV tham gia như tình nguyện vùng, tiếp sức mùa thi, hiến máu nhân đạo cứu người hay thành lập các câu lạc bộ như SOS, Câu lạc bộ chung sức trong Nhà trường để tạo ra một môi trường lành mạnh giúp SV thể hiện mình, thông qua đó các em thêm tự tin, năng động, có ý thức vươn lên trong học tập và cuộc sống, tránh xa các tệ nạn xã hội và biết sẻ chia vì cộng đồng.

2.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp thông qua môn học GDQP-AN

Trên cơ sở đánh giá thực trạng về nội dung, phương pháp, thái độ và khả năng ứng dụng công nghệ thông tin của GV GDQP-AN; Về nhận thức của SV về lòng yêu nước; Về hoạt động giáo dục lòng yêu nước cho SV tại Trường Đại học Đồng Tháp, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp sau nhằm nâng cao chất lượng giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp

2.2.1. Ngoài giảng dạy trên lớp, GV GDQP-AN phải đa dạng hóa những hình thức, phương pháp giáo dục lòng yêu nước cho SV:

- Tổ bộ môn GDQP-AN phải thường xuyên tích cực liên kết với các khoa và phòng ban khác trong Nhà trường để giáo dục, tuyên truyền lòng yêu nước cho SV.

Ngoài việc giảng dạy trên lớp, GV cần mở rộng nhiều hơn nữa các hoạt động giáo dục lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc cho SV; tuyên truyền những hình ảnh đẹp của đất nước, con người Việt Nam, lịch sử dân tộc. Tổ chức các hoạt động tuyên truyền về tình hình biên giới, biển đảo Tổ quốc trong SV. Đẩy mạnh các hoạt động phối hợp, giao lưu, hỗ trợ với các đơn vị lực lượng vũ trang, các đồn biên phòng trên địa bàn. Tổ chức các hoạt động hướng về biên giới, biển đảo.

- Tổ bộ môn GDQP-AN phải kết hợp với Văn phòng Đảng - Đoàn trong công tác xây dựng Đảng, Đoàn vững mạnh

Tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ, kỹ năng quân sự, kỹ năng cán bộ đoàn các cấp, tổ chức hội thao quốc phòng... Đặc biệt quan tâm công tác giáo dục lịch sử, truyền thống dân tộc cho SV, tập trung giáo dục những bài học về lòng yêu nước chân chính, những bài học lịch sử giá trị trong quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước, những tấm gương anh hùng dân tộc, truyền thống cách mạng vẻ vang của Đảng Cộng sản Việt Nam, của Đoàn, của Đảng bộ.

Làm tốt hơn nữa công tác “Đền ơn đáp nghĩa”, việc giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, các loại hình nghệ thuật truyền thống, sử ca, ca khúc cách mạng trong SV. Duy trì và nâng chất hội thi tuyên truyền ca khúc cách mạng. Khuyến khích các em tham gia các loại hình văn hóa, nghệ thuật lành mạnh, thẩm mỹ, hiện đại, phù hợp với thuần phong mỹ tục kết hợp từng bước định hướng, duy trì các hình thức giữ gìn văn hóa truyền thống dân tộc trong SV.

2.2.2. Giảng viên GDQP-AN phải đầu tư đổi mới phương thức giáo dục đa dạng, hiện đại, hấp dẫn, phù hợp với nhu cầu từng đối tượng SV trường

GV GDQP-AN phải thường xuyên theo dõi, cập nhật thông tin, nắm bắt tình hình và xu hướng mới trong xã hội và môi trường xung quanh nhằm kịp thời thay đổi, đổi mới các nội dung, hình thức giáo dục, tuyên truyền truyền thống cho

SV. Thiết kế, lồng ghép vào bài giảng đa dạng các hình thức học tập Nghị quyết của Đảng, của Đoàn một cách sinh động; làm tốt công tác kiểm tra đánh giá kết quả học tập.

Tổ chức các hoạt động tuyên truyền, bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu. Vận động SV tích cực tham gia các hoạt động bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn an ninh chính trị tại địa bàn, kịp thời đấu tranh phòng chống tội phạm. Tăng cường các hoạt động chăm lo, giúp đỡ SV trong học tập, lao động, cuộc sống nhằm đạt được kết quả tuyên truyền cao nhất.

2.2.3. Trong giảng dạy GDQP-AN cần lồng ghép giáo dục cho SV việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh

Giáo dục lòng yêu nước trong giảng dạy GDQP-AN là một phần không thể thiếu để hình thành và phát triển nhân cách SV. Khi nói đến truyền thống dân tộc, truyền thống yêu nước là nói đến giá trị văn hóa, tinh thần tốt đẹp có ý nghĩa tích cực. Những giá trị ấy khi gắn kết cùng với việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh sẽ tạo một giá trị về tinh thần, thái độ và nhân cách hoàn thiện cho thế hệ trẻ nói chung và SV nói riêng.

Tư tưởng và phẩm chất đạo đức tiêu biểu của Hồ Chí Minh là tinh thần yêu nước nồng nàn, hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, toàn tâm, toàn ý cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Sự nghiệp đổi mới đất nước đã và đang đặt ra những yêu cầu ngày càng cao đối với sự hình thành và phát triển những phẩm chất đạo đức, lòng yêu nước tốt đẹp của con người Việt Nam, đồng thời tạo ra những thuận lợi và những thử thách mới đối với mỗi chúng ta trong lĩnh vực đạo đức cách mạng. Hơn lúc nào hết, hiện nay toàn Đảng, toàn dân ta phải quan tâm đầy đủ đến vấn đề đạo đức cách mạng, tiếp tục xây dựng, hoàn thiện những chuẩn mực đạo đức đúng đắn, tiến bộ; đẩy mạnh giáo dục, rèn luyện và tăng cường quản lý đạo đức trong Đảng, trong nhân dân đặc biệt là học sinh, SV. Kế thừa truyền thống đạo

đức tốt đẹp của ông cha, học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là một trong những biện pháp quan trọng để khắc phục sự suy thoái về đạo đức, lối sống trong học sinh, SV, cán bộ, đảng viên và nhân dân, làm lành mạnh nền đạo đức xã hội, góp phần giữ vững sự ổn định chính trị, xã hội, tạo động lực cho sự phát triển nhanh, hiệu quả, bền vững. Vấn đề cơ bản nhất khi thực hiện cuộc vận động là mỗi người chúng ta phải nhận thức đầy đủ vị trí của vấn đề đạo đức, thường xuyên tự giác, nỗ lực học tập, rèn luyện, tu dưỡng theo gương Bác Hồ vĩ đại.

2.2.4. Trong giảng dạy GDQP-AN phải nâng cao tính tích cực, tự giác của SV

Thế hệ trẻ nói chung và SV nói riêng là người chủ tương lai của nước nhà. Nước nhà thịnh hay suy, mạnh hay yếu phần lớn là nhờ vào các em, chính vì thế mà trong công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV thì tính tích cực tự giác trong các em có vai trò vô cùng quan trọng và chủ chốt. Việc nâng cao tính tích cực, tự giác trong các em là giải pháp có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV hiện nay. Bởi vì, SV là chủ thể của quá trình nhận thức, trực tiếp lĩnh hội, chuyển hoá tri thức chính trị, quân sự, quốc phòng thành nhận thức, tình cảm, niềm tin, ý chí quyết tâm thực hiện nhiệm vụ. Để phát huy tốt vai trò, tính tích cực tự giác của SV, các tổ chức, lực lượng giáo dục cần phải thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền giáo dục nâng cao tinh thần yêu nước, tinh thần sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, làm cho SV hiểu rõ vị trí, vai trò mình trong sự nghiệp cách mạng mới; tiến hành động viên, khen thưởng kịp thời, tạo khí thế và động cơ thi đua học tập, rèn luyện tích cực, khơi dậy tinh thần ham học, phát huy tối đa tính tích cực, tự giác học tập, rèn luyện của SV, qua đó hạn chế được những tiêu cực, thụ động trong quá trình lĩnh hội kiến thức của họ. Không ngừng nâng cao trình độ kiến thức quân sự và năng lực hoạt động quốc phòng, tạo điều kiện cho SV hoàn thành tốt chức trách nhiệm vụ công tác của mình. Bên cạnh đó, nhà trường,

GV phụ trách bộ môn GDQP-AN cần chủ động và duy trì việc thực hiện thu thập thông tin phản hồi từ người học để kịp thời rút kinh nghiệm, điều chỉnh các hoạt động của bộ môn để công tác GDQP-AN cho SV ngày càng đáp ứng tốt mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ được giao.

2.2.5. Trong giảng dạy GDQP-AN cần phát huy vai trò của SV trong công tác giáo dục lòng yêu

Trong giáo dục nói chung và giáo dục lòng yêu nước nói riêng, muốn đạt hiệu quả cao thì ngoài vai trò của GV, nhà trường, gia đình và xã hội ra còn rất cần thiết phải nhắc đến vai trò của người học. Cho dù thầy có tài giỏi đến mấy nhưng ý thức phấn đấu học tập của trò không có thì cũng không đem lại kết quả tốt được. Do vậy, trách nhiệm phấn đấu học tập và tự rèn luyện nhân cách của SV đóng một vai trò quan trọng trong việc giáo dục lòng yêu nước cho chính các em. Mỗi học sinh, SV phải thường xuyên học tập, tu dưỡng rèn luyện, tự hoàn thiện chính bản thân mình. Mọi sự buông thả, thiếu tự giác trong học tập, rèn luyện, tu dưỡng, xa rời sự quản lý, giáo dục của gia đình, nhà trường và xã hội là con đường dẫn đến hư hỏng, đánh mất chính bản thân mình. Bác Hồ đã dạy thanh niên: “Phải thấm nhuần đạo đức cách mạng, tức là khiêm tốn, đoàn kết, thực hành chủ nghĩa tập thể, thường xuyên giúp đỡ lẫn nhau... Phải cố gắng học hỏi để không ngừng nâng cao trình độ chính trị, văn hoá và kỹ thuật để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân”.

Bên cạnh đó, trong dạy học GDQP-AN rất cần phải có những tiết học tại thực địa, như các khu di tích văn hoá - lịch sử của địa phương, của quốc gia, căn cứ địa cách mạng có tại địa phương mình... qua đó vừa giảng dạy vừa liên hệ thực tế và quan trọng nhất là giáo dục cho SV hiểu và thấm nhuần được những truyền thống quý báu của dân tộc, truyền thống yêu nước, đấu tranh của dân tộc Việt Nam qua hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước, truyền thống nhân đạo sâu sắc, truyền thống đoàn kết, cần cù trong lao động, sản xuất, truyền thống “uống nước nhớ nguồn”, “ăn quả nhớ người trồng cây”... Thông qua đó giúp cho SV nhận thấy trách nhiệm của mình với

Tổ quốc, với gia đình và xã hội mà trước tiên là trách nhiệm với bản thân, trách nhiệm trong học tập, lao động.

2.2.6. Kết hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội về giáo dục lòng yêu nước cho SV

Các phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống con người nói chung, của SV nói riêng được hình thành và phát triển trong môi trường: gia đình, nhà trường và xã hội. Nhà trường, gia đình và xã hội có vai trò giáo dục khác nhau, trong mối quan hệ này thì nhà trường là trung tâm là môi trường giáo dục toàn diện nhất, là lực lượng giáo dục có hiệu quả nhất, hội tụ đầy đủ các yếu tố cần thiết để có thể huy động sức mạnh giáo dục từ phía gia đình và xã hội.

Quan điểm chỉ đạo của Nghị quyết 29-NQ/TW về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục tiếp tục khẳng định “Giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và xã hội”.

Để không ngừng nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác giáo dục nói chung, giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp nói riêng, một trong những giải pháp cơ bản không thể thiếu, đó là sự kết hợp giáo dục của gia đình, của nhà trường và của xã hội thành một quá trình thống nhất, liên tục và hoàn chỉnh. Sự kết hợp này sẽ tạo ra một sự thống nhất trong tư tưởng và hành động đối với việc giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp.

Việc giáo dục lòng yêu nước cho SV cần sự phối kết hợp của toàn xã hội. Bởi vì, giáo dục lòng yêu nước phải thường xuyên, liên tục, không ngừng, không nghỉ, giáo dục mọi lúc, mọi nơi, giáo dục suốt đời.

Trong văn kiện Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ hai khóa VIII có viết: “Gia đình và các tập thể, cộng đồng xã hội chưa phát huy vai trò quan trọng trong giáo dục, chưa phối hợp chặt chẽ với nhà trường giáo dục thế hệ trẻ, nhất là về chính trị, đạo đức, đấu tranh ngăn chặn các tệ nạn xã hội và văn hóa phẩm đồi trụy” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1997). Chính vì vậy, việc kết hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội

là vấn đề then chốt, là một việc làm hết sức cần thiết trong việc giáo dục đạo đức, tư tưởng, lối sống cho SV. Gia đình là tế bào của xã hội, là chiếc nôi thân yêu để nuôi dưỡng cả cuộc đời mỗi con người, là một môi trường hết sức quan trọng để giáo dục đạo đức, lối sống cho con người. Gia đình cần có sự kết hợp chặt chẽ với nhà trường, vì nhà trường là nơi trang bị cho các em những kiến thức cơ bản, chính thống, là nơi chiếm rất nhiều thời gian đối với các em khi còn đi học.

Để nâng cao chất lượng và hiệu quả của sự kết hợp giữa gia đình, nhà trường, xã hội trong công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV trước hết chúng ta cần giải quyết tốt một số điểm sau:

Một là, trong giáo dục lòng yêu nước cho SV Trường Đại học Đồng Tháp, giữa gia đình, nhà trường và xã hội phải có sự thống nhất về quan điểm, nội dung, phương pháp, tránh phân tán, biệt lập. Xem việc giáo dục cho sinh viên là nhiệm vụ chung của nhà trường, gia đình và xã hội, gia đình có trách nhiệm phối hợp với nhà trường và xã hội trong việc giáo dục cho con em mình, tránh tư tưởng ỷ lại, khoán trắng việc giáo dục cho nhà trường. Xây dựng cơ chế phối hợp, qua đó tạo sự đồng thuận cao và phát huy sự tham gia của toàn xã hội cho sự nghiệp giáo dục lòng yêu nước cho SV.

Hai là, gia đình, nhà trường, xã hội phải nêu cao tinh thần trách nhiệm trong việc kết hợp giáo dục đạo đức cho SV. Đây là một vấn đề có tính chất quyết định sự thành công, hay không thành công của việc giáo dục lòng yêu nước cho SV. Thực hiện tốt cam kết giữa SV, nhà trường, gia đình, xã hội. Điều 82 chương VI Luật Giáo dục quy định về trách nhiệm của gia đình: "...Mọi người trong gia đình có trách nhiệm xây dựng gia đình văn hoá, tạo môi trường thuận lợi cho việc phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất..." Cũng trong chương VI điều 84 quy định về trách nhiệm của xã hội: "Giúp nhà trường công tác các hoạt động giáo dục... góp phần xây dựng phong trào học tập và môi trường giáo dục lành mạnh, ngăn chặn những hoạt động có ảnh hưởng xấu đến thanh niên...". Như vậy gia đình - xã

hội có vai trò rất lớn trong việc giáo dục đạo đức SV. Thực hiện cam kết không vi phạm pháp luật, không sa vào các tệ nạn xã hội giữa SV và công an được làm thường xuyên trong năm học. Các GV phải có trách nhiệm thông tin đầy đủ, thường xuyên, kịp thời về tình hình học tập và rèn luyện của các em đến Ban Giám hiệu, đặc biệt là với phụ huynh SV. Đồng thời phải nắm chắc, tìm hiểu cụ thể những thông tin phản hồi từ phía phụ huynh. Từ đó phối hợp với gia đình để uốn nắn, giáo dục SV khi sự việc còn ở trứng nước, tránh trường hợp xảy ra mới xử lý.

Ba là, Nhà trường phải có sự kết hợp chặt chẽ với chính quyền địa phương nơi các em cư trú, thông qua các cấp chính quyền địa phương để quản lý SV cùng với nhà trường và gia đình. Xây dựng nếp sống văn minh văn hóa nơi cư trú. Tạo điều kiện cho việc vui chơi, bồi dưỡng, giáo dục lòng yêu nước cho các em từ môi trường xã hội. Trường hợp có SV vi phạm kỷ luật thi Phòng Công tác SV, Đoàn Thanh niên phải thông tin và kết hợp với cha mẹ của các em vi phạm để kịp thời giáo dục một cách nghiêm khắc. Sau đó có kế hoạch theo dõi và giúp đỡ SV vi phạm tiến bộ hơn.

Bốn là, SV ngày nay được sống trong môi trường văn hóa phong phú, đa dạng, được tiếp cận với nhiều nguồn thông tin trong nước và quốc tế, được học hỏi và giao lưu với nhiều nền văn hóa khác nhau. Điều đó có tác động to lớn đến đời sống văn hóa tinh thần của SV vì các em là những người hết sức nhạy cảm với những vấn đề sinh hoạt văn hóa, đời sống chính trị, văn hóa tinh thần. Do vậy, nhà trường, trước hết là Đoàn thanh niên cần phối hợp với chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức kinh tế, các đơn vị vũ trang nhân dân ở các địa phương để tổ chức các hoạt động văn hóa vui chơi giải trí, thể dục, thể thao, rèn luyện thể chất, các hoạt động xã hội,... để SV tham gia. Đây là những hoạt động hết sức bổ ích, giúp SV tự rèn luyện nâng cao sức khỏe và ý thức nghĩa vụ của mình đối với Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Tóm lại, kết hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà

trường và xã hội trong giáo dục lòng yêu nước cho SV là một giải pháp căn bản và cần thiết cho thế hệ SV hiện nay.

3. Kết luận

Giáo dục lòng yêu nước cho SV là một nhiệm vụ chiến lược và cũng là một quá trình gay go, phức tạp trên mặt trận tư tưởng, đòi hỏi sự quan tâm của toàn xã hội, mà nhà trường và GV dạy các môn học liên quan đến giáo dục lòng yêu nước giữ vai trò quan trọng nhất, để đạt được mục tiêu này, GV GDQP-AN phải thường xuyên sáng tạo, đổi mới phương pháp và nội dung giáo dục để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện.

Có thể nói giáo dục lòng yêu nước trong nhà trường hiện nay là một việc làm vừa cấp bách, vừa mang tính chiến lược lâu dài với mục đích là giáo dục và đào tạo SV trở thành những công dân vừa có đức, vừa có tài để có thể đáp ứng được yêu cầu phát triển của xã hội trong thời kỳ hội nhập. Để công tác giáo dục lòng yêu nước cho SV thông qua môn học GDQP-AN đạt hiệu quả cao hơn, tôi đề xuất áp dụng 6 biện pháp như đã phân tích ở trên.

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được hỗ trợ bởi đề tài nghiên cứu khoa học của Trường Đại học Đồng Tháp, mã số SPD2019.01.07./.

Tài liệu tham khảo

- Đảng Cộng sản Việt Nam. (1997). *Văn kiện Hội nghị lần thứ 2 BCH Trung ương khóa VIII*. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2006). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia.
- Đoàn, M. D. (2004). *Những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục truyền thống cho thanh, thiếu niên tỉnh Nghệ An*. NXB Nghệ An.
- Lương, Q. K. (1992). Giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, một nhu cầu phát triển của xã hội hiện đại”. *Tạp chí Triết học*, số 4, 10-16.
- Trần, V. G. (2011). *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia - Sự thật.
- Trần, B. H. (2007). *Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm.